

FOTBOLLEN GAV MIG ELVA NYA BÄSTA VÄNNER

EN STUDIE PÅ FOTBOLLSSPELARES RELATION TILL FOTBOLL OCH DERAS NATIONELLA IDENTITET

Av: Marko Karjalainen & Paulina Sinisalo

Ht-11

Socialhögskolan

Lunds Universitet

Handledare: Johan Cronehed

Examinator: Anders Östräs¹

Abstract

Authors: Marko Karjalainen & Paulina Sinisalo

Title: En kvalitativ studie på fotbollsspelares syn på deras lag och dess identitet.

Supervisor: Johan Cronhed

Examiner: Anders Östnäs

Our aim was to undertake a qualitative study of how a team of football players from foreign backgrounds viewed and described their own team's identity. Furthermore we wanted to examine how they would, generally, define their national identity. The subjects of our study were seven male football players aged between 19 and 29 years old who resided in the south of Sweden. The results of our study indicated that, for our subjects, national identity was not exclusive and, indeed, they tended to identify themselves as both Swedish and the nationality of the country from where they originated. Nor, we found, was a diverse range of nationalities within a team a barrier to forming bonds of fellowship. We observed, conversely, that an eclectic mix of nationalities actually enhanced the feeling of comradeship between the players and, thus, also improved the team's performance on the pitch.

Key words: *Identity, fellowship, football, immigrant, group.*

Förord

Vi vill tacka spelarna i Blå IF för att de tog sig tid att ställa upp på våra intervjuer och att de visade stort intresse och engagemang. Vi vill även tacka vår handledare Johan Cronehed för den handledning han gett oss.

Innehåll

1	Problemformulering.....	5
2	Syfte	6
3	Frågeställningar.....	6
4	Presentation av begrepp och respondenter	7
4.1	Begreppsförklaringar	7
4.2	Presentation av Blå IF och respondenterna.....	7
5	Tidigare forskning	8
6	Teorier.....	11
6.1	Symbolisk interaktionism.....	11
6.2	Social identitetsteori.....	12
7	Metod & Tillvägagångssätt	14
7.1	Arbetsfördelning	14
7.2	Svårigheter	14
7.3	Urval & undersökningspopulation	15
7.4	Val av metod och intervjuteknik.....	16
7.5	Begränsningar med metodvalet.....	16
7.6	Metodens tillförlitlighet.....	17
7.7	Etiska överväganden	18
8	Analys.....	19
8.1	Gemenskap sett ur symbolisk interaktionism.....	19
8.1.1	Symboler	20
8.2	Identitet sett ur symbolisk interaktionism.....	21
8.2.1	Definition av situation.....	23
8.3	Gemenskapen sett ur social identitetsteori.....	25
8.4	Identitet sett ur social identitetsteori.....	31
9	Återkoppling till frågeställningar	36
10	Avslutande diskussion.....	38
11	Referenslista	40
12	Bilagor	42
12.1	Informationsblad.....	42
12.2	Intervjuguide.....	43

1 Problemformulering

“Football – or soccer – plays, and has played, a significant role in Scandinavian/Nordic society, and for the development of society. No doubt!” (Andersson & Carlsson 2009, sid. 299)

Fotbollen kom till Sverige sent på 1800- talet från Storbritannien och Danmark. Inledningsvis bestod lagen av både brittiska och danska spelare. Då allsvenskan startades 1924 fick endast svenskar spela i ligan medan invandrare endast fick spela på amatörnivå, 1967 upphörde dock denna regel (Andersson 2009). Idag är en av de viktigaste byggstenarna i svensk idrotts värdegrund, att alla ska ha rätt att vara med i en idrottsförening oavsett nationalitet, etnisk ursprung, religion, ålder, kön eller sexuell läggning (Riksidrottsförbundet (2010).

Anderson och Carlsson (2009) menar att Skandinavisk fotboll har växt fram ur voluntarism och idealism. Organiseringen kring Skandinavisk fotboll har historiskt sett varit relaterat till normativa och kulturella ideal såsom uppfostring och integration. Förr i tiden låg integrationens fokus på unga människor från arbetarklassen medan idag riktas fokus på integrationen av invandrare (Andersson & Carlsson 2009). I rapporten gjord av Riksidrottsförbundet (2010) framställdes att killar med utländsk bakgrund är den grupp som anser att idrotten har störst betydelse för dem i jämförelse med andra ungdomar. Vidare visade samma undersökning att bland killar med utländsk bakgrund är fotboll den största idrotten som utövas inom denna grupp (Riksidrottsförbundet 2010). År 2009 antog Riksidrottsförbundet ett idéprogram som löd;

“Människor med olika etniskt ursprung, nationalitet, och religion kan med idrottsgemenskapen som utgångspunkt lära känna varandra, respektera och förstå varandras olika värderingar, vilket motverkar främlingsfientlighet och rasism samtidigt som mångfalden bidrar till att utveckla idrottsrörelsen” (Riksidrottsförbundet 2010, sid. 7).

Fundberg (Riksidrottsförbundet 2003) skriver att idrott har en potential för integration med det tydligaste exemplet att många olika grupper i samhället idrottar. Han för även ett resonemang ifall idrotten kan vara gränsupprätthållande och ge upphov till konflikter (Riksidrottsförbundet 2003). Andersson (2009) skriver i sin artikel att det alltid har funnits en

uppfattning från det omgivande samhället att invandrarlag är stökiga och hetlevrade. Vi finner det intressant att fotbollen i Sverige har gått från att introducerats av invandrare till att i viss mån exkludera samma grupp från att spela. Med hänsyn till att personer med utländsk bakgrund är den grupp som anser att fotbollen har störst betydelse för dem och att det finns en uppfattning om hur invandrarlag är, finner vi det intressant att undersöka hur spelare med utländsk bakgrund i en invandrarförening beskriver sin relation till klubben, fotbollen och det svenska samhället.

2 Syfte

Vi vill undersöka hur spelarna i Blå IF beskriver sin relation till klubben, fotbollen och deras nationella identitet i förhållande till det omgivande samhället.

3 Frågeställningar

- Hur ser spelarnas relation till klubben ut?
- Vilken betydelse har fotboll för spelarna?
- Hur beskriver spelarna deras nationella identitet i förhållande till det omgivande samhället?

4 Presentation av begrepp och respondenter

4.1 Begreppsförklaringar

I detta avsnitt förklaras olika begrepp som används i studien.

Svensk: Etnisk svensk. Född i Sverige av två föräldrar som är svenskar.

Utländsk/ utländsk bakgrund/ invandrare/ invandrarbakgrund: Född utomlands eller född i Sverige av utlandsfödda föräldrar.

Identitet: Med detta begrepp menar vi identitet i förhållande till nationalitet. Vi syftar då på vad en person anser sig själv vara. T.ex. om denna är kurd, turk, svensk, somalier, finsk, etc.

Nationell tillhörighet: Vilket eller vilka länder spelarna såg sig vara ifrån. T.ex. om denna är kurd, turk, svensk, somalier, finsk, etc.

Nationalitet: Det landet var spelaren ursprungligen är ifrån.

Ursprungsland: Det land vars ens spelares rötter härrör ifrån. D.v.s. vilket land deras föräldrar ursprungligen är ifrån.

Grön IF: När vi benämner andra lag än Blå IF använder vi av oss det fiktiva namnet Grön IF.

I uppsatsen avidentifieras namn på de länder respondenterna uppger vara deras ursprungsland. Vi har avidentifierat länderna på så sätt att vi benämner de utefter geografisk placering. Det ser ut enligt följande:

Balkan = Länder i balkan.

Mellanöstern = Länder i mellanöstern.

Öst Europa = Länder i öst Europa.

4.2 Presentation av Blå IF och respondenterna

Blå IF är en fotbollsklubb i södra Sverige som är grundad av invandrare från ett land i balkan. Föreningen består dock även av medlemmar som inte är aktiva inom idrott utan som

sysselsätter sig med andra aktiviteter som exempelvis dans, boule eller att anordna fester av olika slag. Fotbollslaget består till större delen av spelare med utländsk bakgrund.

Våra respondenter är mellan 19 och 29 år och samtliga har spelat i laget i minst ett år. Vi har valt att aidentifiera spelarna i studien och gett dem fiktiva namn som lyder: Kim, Walle, Isac, Imed, Nori, Johan och Radek.

5 Tidigare forskning

Mycket av den forskning som finns kring idrott är i stor utsträckning statistiska undersökningar. De berör ofta teman och begrepp som invandrare, mångfald, integration och antalet deltagare inom olika sporter. Som tidigare skrivet är fotboll den idrott som utövas mest bland killar med utländsk bakgrund och dessutom i större utsträckning jämfört med killar med svensk bakgrund (Riksidrottsförbundet 2010). I en studie gjord av Andersson (2009) undersöker han fotbollsklubbarna Assyriska FF och Syrianska FC i Södertälje som anses vara invandrarföreningar knutna till folkgrupperna assyrier/syrianer. Andersson undersöker klubbarnas relation till kommun, sponsorer och hur Södertäljeborna ser på klubbarna. I Anderssons studie framkommer det att bland stadens gymnasieungdomar är 72 % sportintresserad med fotboll som det dominerande intresset. Studien visar även att gymnasieungdomar med invandrarbakgrund är den grupp som har störst intresse för fotboll jämfört med svenskar (Andersson 2009).

I en rapport skriver Fundberg (2003 sid. 23) om positiva och negativa aspekter av idrotten när det gäller invandrare och svenskar. Fundberg menar att idrotten kan vara gränsöverskridande och fungerar som en mötesplats där det finns karriärmöjligheter oavsett ras, kön eller klass. Det i sin tur ger ökad förståelse, glädje och eventuellt nya karriärmöjligheter enligt honom (ibid). Likväl kan idrotten vara gränsbevakande eller upprätthållande och på så sätt göra skillnad mellan svenskar och invandrare. Detta kan skapa konflikter då varje idrottsman- eller kvinna representerar något mer än sig själv, till exempel en klubb eller en nation och dessutom är idrotten en arena där stereotyper och fördomar är accepterade. Exempel på sådana stereotypa fördomar inom fotboll är enligt Fundberg att italienare är passionerade och filmar (att lura till sig en frispark eller straff) medan svenskar är lugna och återhållsamma

(Fundberg, 2004 sid. 4). Dessa fördomar knyts ofta samman med vilken spelstil olika människor har beroende på vart de kommer ifrån (Peterson 2004). Peterson menar att i Sverige dras således en tydlig gräns mellan svenskar och invandrare inom fotbollen. Svenskar står för lagdisciplin, klokskap och förmågan att alltid ge 100 % för laget, medan invandrare är tekniska, individualistiska, odisciplinerade och hetlevrade (ibid). En åtskillnad av spelstilar görs även mellan de skandinaviska länderna. Danskar är tekniska och intelligenta, svenskar är taktiska och fysiskt starka medan norrmän spelar så enkelt som möjligt (Andersson & Carlsson 2009). Fundberg (2003) menar på att det således finns en laddning i möten mellan idrottare och deras olika stilar och att det inte är givet vart dessa möten kommer leda, utan det beror på vad spelare, ledare och andra aktiva inom idrotten gör med just de möten som uppstår. Fundberg menar därför att frågan om idrotten som integrationsarena inte handlar om vilka eller hur många som deltar, utan snarare om hur aktörer och olika grupper inom idrotten möts och på vilket sätt människor tillåts påverka verksamheternas mål (Fundberg, 2003 sid. 23).

Peterson (2004) för även han resonemang om huruvida idrotten kan fungera som en mötes- och integrationsarena, inte bara för invandrare utan för alla som utövar idrott. Han menar att idrotten kan fungera som ett alternativt utbildningssystem för de grupper som inte gynnas av det pedagogiska lärandet i skolan. De som har svårt med skola och utbildning kan istället glänsa på fotbollsplanen och får därmed en alternativ karriärmöjlighet. Likt Fundberg resonerar även Peterson kring de stereotypa fördomar som finns inom idrotten och ser dessa som en begränsning då dessa kan skapa svårigheter i mötet mellan olika människor. En annan begränsning enligt Peterson (2004) är att integrationen måste ske inom idrottens ramar vilket kan göra det svårt att föra över integrationen till en annan kontext. I studien gjord av Andersson (2009) framlägger han att assyrier/syrianer är de mest integrerade i Södertälje samt är den grupp som mest tror på fotbollens potential att öka samhörigheten och minska rasismen. Studien visade dock på en intressant aspekt kring detta som var att personer med svensk, men framförallt finsk, bakgrund hade svårt att identifiera sig med fotbollslagen Assyriska FF eller Syrianska FC och istället föredrog stockholmsklubbar såsom AIK och Djurgården. Andersson menar att det skapade en mindre tilltro till fotbollen som en integrerande kraft samt att svenskar och finnar upplevde en omvänd rasism då de inte kunde identifiera sig med de största klubbarna i deras samhälle (ibid).

I en annan studie gjord av Fundberg (2003 sid.184) uppmärksammades att självbilden som pojkar hade i ett fotbollslag kunde förstås genom att se och lyssna till vilka andra de pratade

om. Med andra ord beskrev dessa pojkar och ledare sig själva genom att beskriva vilka de inte uppfattade sig själva att vara eller vilka de inte tillhörde (ibid). Detta område har undersökts i vår studie, nämligen hur fotbollsspelare beskriver deras identitet.

Begreppet invandrare har en stigmatiserande karaktär och i detta avseende är inte idrotten unik. Att betraktas och beskrivas som invandrare kan vara negativt både inom och utanför idrottens värld. Men invandrare förknippas även i positiv bemärkelse, dock oftast inom ramen av positiva förebilder för andra invandrare och oftast i sammanhang där individerna är framgångsrika och bidrar med något berikande (Fundberg, 2000 sid. 291). Detta menar Fundberg vidmakthåller etiketteringen av invandrare och på så sätt särskiljer svenskar från invandrare.

I en artikel skriven av Westerberg (2003 sid. 10f) som berör idrottens positiva inverkan på integration utgick han från klubben Assyriska FF i Södertälje. I artikeln intervjuas flertalet spelare som då spelade eller spelat i samma klubb. Tre av de intervjuade diskuterade den speciella atmosfär och kamratskap som de upplevde fanns i klubben och de menade att det berodde på att klubben hade en blandning av svenskar och invandrare. En av dessa tre som hade svensk bakgrund beskrev att jämfört med sin moderklubb, som var en svensk förening, fanns det mer hjärta, känslor och inlevelse hos både spelare och publik i Assyriska FF. Han menade att det inte räckte att de vann utan de skulle även spela snyggt. En annan spelare berättade hur blandningen av svenskar och invandrare skapade en kamratanda och mentalitet som han inte hade sett i andra så kallade svenska klubbar och det fick honom att trivas. Den tredje spelaren som hade invandrabakgrund utvecklade resonemanget om att det inte räckte för deras publik med att de vann utan att de även var tvungna att spela snyggt. Han menade att det de ville uppnå i deras klubb var att förena invandrares tekniska skickligheter med den svenska mentaliteten att vara lugn på plan och på så sätt få ett mer komplett spel (ibid).

6 Teorier

I detta avsnitt förklaras valda teorier, symbolisk interaktionism och social identitetsteori. Dessa teorier ligger väldigt nära varandra då båda växt fram ur socialpsykologin.

6.1 Symbolisk interaktionism

Under många århundraden har människan försökt förstå sin omvärld och sig själv. 350 år f.Kr benämnde Aristoteles människan som ett "socialt djur" han menade att man, "antingen måste vara ett djur eller en gud för att leva ensam" (Angelöv & Jonsson, 2000 sid. 11). 1651 uttryckte Hobbes följande: "Utan social interaktion är människans liv eländigt, fattigt, ynkligt och kort" (ibid). De två viktigaste förgrundsgestalterna inom den valda teorin är George Herbert Mead och Charles Horton Cooley. Mycket av den information som finns tillgänglig av Meads idéer är anteckningar av dennes studenter vid olika föreläsningar som har bearbetats och redigerats vid ett senare skede. Mead intresserade sig för människans uppfattning av verkligheten och att dessa handlar i relation till sig själva och omgivningen (Trost & Levin, 2004 sid. 45). Herbert Blumer var även han en viktig gestalt inom den symboliska interaktionismen, det var han som gjorde Meads idéer kända. Han byggde vidare på Meads tankegångar och identifierade tre grundpelare inom teorin, en av dessa var följande: Människor i grupp som har ett gemensamt beteende har framställt gruppens beteende på grund av att de enskilda uppträdandena sammankopplas genom att individerna uppmärksammar och tolkar varandras beteenden (Trost & Levin, 2004. Sid. 53). Cooley är upphovsmannen till termen primärgruppen. Gruppen är primär eftersom den är grundläggande för hur individen utvecklas både socialt och individuellt. Primärgruppen är där individen formar sina grundläggande åsikter och det är även i denna grupp som känslor skapas (Trost & Levin, 2004 sid. 86).

Den grundläggande idén inom symbolisk interaktionism är att om man vill förstå en orsak skall man fokusera på interaktionen mellan människor (Charon, 2010). Inom den symboliska interaktionismen finns det väsentliga hörnstenar, dessa är följande: människans definition av situationen, social interaktion, symboler, att människan är aktiv, handlar och betar sig utifrån nuet (Trost & Levin, 2004). I analysdelen behandlas två av dessa hörnstenar nämligen definitionen av situationen och symboler. William I. Thomas och Florian Znaniecki myntade

termen definitionen av situationen, det är denna som styr vårt beteende, enligt dem. En känd formulering av de två lyder: ”If men define situations as real, they are real in their consequences” (Trost & Levin 2004, sid. 12). Det människan definierar som verklighet blir således också konsekvensen av hennes beteende. Symboler är något vi använder oss av när vi kommunicerar, de viktigaste symbolerna vi använder är orden. Symbolerna måste inte bara ha en betydelse för oss utan även för andra, först då får symbolerna en betydelse (Charon, 2010).

I den symboliska interaktionismen finns det en tillskrivningsprocess (attributionsprocess) som sammanfattat innebär att vi formar våra intryck av oss själv och andra utifrån vad vi tillskriver oss själv och andra (Angelöv & Jonsson, 2000). En annan process som finns inom teorin är den som kallas socialisationsprocessen. Denna process är i teorin pågående under hela livet och handlar om hur människan utvecklar sina sociala förmågor. Det vill säga hur denne lär sig att bete sig i olika situationer men också hur denne beter sig i olika situationer. Socialisationsprocessen är beroende av vår definition av situationen. Processen är i teorin kopplad till gruppmedlemskapet, på så sätt att jaget förändras hela ens liv och är beroende av förhållandet till situationen och till sammanhanget (Trost & Levin, 2004).

I enlighet med teorin anser vi att, för att få en förståelse mellan samhället och människan, är det viktigt att man undersöker vad individen bland annat har för tankar, känslor och de sociala grupper individen är en del av. Grupperna har en betydelse på så sätt att de påverkar individens åsikter, attityder, värderingar och till exempel språk. Socialpsykologin menar att individen påverkas av samhället och att individerna påverkar samhället. För att förstå detta behöver vi undersöka hur interaktionen mellan människorna sker (Angelöv & Jonsson, 2000).

När den symboliska interaktionismen används söks snarare en förståelse än en förklaring. (Trost & Levin, 2004 sid. 11). Betydelsen av att förstå människan har som tidigare nämnts varit centralt länge. Vi anser att symbolisk interaktionism kan ge oss en bättre förståelse för av hur bland annat människor interagerar, deras beteende och hur de ser på sig själv.

6.2 Social identitetsteori

Självuppfattning och identitet har nära samband med vårt gruppmedlemskap. När vi tillfrågas eller frågar oss själva frågan vilka vi är innehåller svaret oftast någon typ av

grupptillhörighet. Till exempel att man är kvinna, svensk, bussförare och volleybollspelare. På 1930-talet påpekade George Herbert Mead att gruppmedlemskap är en källa till vår sociala identitet men Henri Tajfel, som är den store förgrundsgestalten inom social identitetsteori, var den förste som lyfte fram att det också påverkade beteendet mellan grupper (Helkama, Myllyniemi & Liebkind, 2000 sid. 267). Tajfel påpekade att vi hellre beskriver vår egen grupp i positiv bemärkelse än negativ då människor oftare har en positiv bild av sig själva och en del av denna självbild och identitet bestäms utifrån grupptillhörigheten (ibid). Om en människa är i behov av en positiv identitet försöker han eller hon på olika sätt få dennes grupp att på ett positivt sätt skilja sig från andra grupper, detta kallar Tajfel för att skapa positiv särprägel (Helkama et al, 2000 sid. 268).

Social identitetsteori består av tre grundprinciper vilka är kategorisering, identitet och jämförelse. Kort beskrivet går dessa tre ut på att genom social kategorisering kan en individ identifieras utefter vilken eller vilka grupper den tillhör i samhället. Till exempel genom kön, klass, etnicitet, idrottslag eller hobbygrupper. De grupper individen tillhör kallas för ingrupper och de grupper de inte tillhör blir till utgrupper, även kallade referensgrupper. Dessa grupper står i status eller maktförhållande gentemot varandra. Genom att jämföra de grupper man själv tillhör mot andra utgrupper kan en individ utvärdera dess egen identitet som kommer till ur de grupper den tillhör. För att utvärdera värdet av att till exempel vara psykolog krävs det jämförelser med andra professionella grupper som till exempel sacionomer eller läkare. Enligt social identitetsteori vill de flesta människor ha en positiv självbild, detta leder till att beskrivningar av de grupper man är medlem i görs i positiv bemärkelse. Ibland görs detta i större grad än vad det är i verkligheten för att skapa en mer positiv självbild och social identitet att förhålla sig till (Augoustinos, Walker & Donaghue, 2006 sid. 29ff).

Med hjälp av de två teorier som presenterats i detta avsnitt kommer vi analysera hur respondenterna beskriver deras tillhörighet till olika grupper och på så sätt söka en förståelse för hur de identifierar sig själva i förhållande till olika grupptillhörigheter i samhället.

7 Metod & Tillvägagångssätt

7.1 Arbetsfördelning

Vi valde att börja med en granskning av den forskning som fanns inom området. Våra huvudsakliga sökord var: *att vara svensk, svensk medborgare, idrott, nationalitet, fotboll och nationell tillhörighet*. Vi sökte även på engelska ord såsom: *beeing swede, soccer, national identity and sport*. Resultatet av vår sökning var att vi hittade fyra engelska artiklar, tre svenska artiklar och tre svenska rapporter, som vi delade upp mellan oss. Därefter började vi fylla på vår problemformulering, vårt syfte och våra frågeställningar för första gången. Nästa steg blev att en av oss läste in sig på hur man strukturerar upp kvalitativa intervjuer och den andre skrev ett informationsblad till laget vi ville ha respondenter ifrån och publicerade det på deras hemsida. Därefter började vi med vår intervjuguide och genomförde sedan en pilotintervju med en spelare vi haft kontakt med under en längre tid. Efter detta bearbetade vi våra intervjufrågor i flera omgångar och kom fram till tre olika teman som vi skulle hålla oss till i intervjuerna, dessa teman var klubben, samhället och fotbollen. I intervjuerna tog en av oss mer ansvar för att ställa frågorna medan den andre förde anteckningar och gjorde inflikningar för att fördjupa dialogen eller för att konkretisera ett uttalande. Vi var relativt tidigt inne på vilka teorier vi ville använda oss av, nämligen symbolisk interaktionism och social identitetsteori. I analysen har vi valt att skriva om dessa separat. En av oss har haft ansvaret för den ena teorin och en av oss har haft ansvaret för den andre teorin.

Genomgående i uppsatsen har vi bearbetat problemformulering, syfte och frågeställningar eftersom dessa bitar har förändrats under uppsatsens gång.

7.2 Svårigheter

I denna uppsats har vi haft svårigheter med att veta vad vi ska börja med och hur länge vi ska jobba med de olika delarna. De delar vi tyckte var mest problematiska var problemformuleringen och syftet. Dessa har vi, som tidigare nämnts, rekonstruerat under uppsatsens gång och som följd har vårt ursprungssyfte förändrats under arbetets gång. För oss var det även en svårighet att förhålla oss till den förförståelse och de tankar vi hade om hur

respondenterna eventuellt skulle svara på frågorna gällande nationell tillhörighet och fotboll. Vi har således fått jobba mycket med att vara objektiva genom att problematisera våra egna upplevelser av att vara aktiva fotbollsspelare och av utländsk bakgrund. På så sätt har det hjälpt oss att vara mer förutsättningslösa under arbetets gång.

En annan väsentlig svårighet som bör tas upp är hur vi har kodat våra intervjuer. Vi valde att arbeta med specifika teman i vår intervjuguide, detta gjordes för att underlätta kodningen av intervjuerna. När vi sedan började intervjua respondenterna märkte vi att kodningen förmodligen skulle bli en annan än den vi hade som ursprungsplan. Vi fick jobba med flera olika kodningar innan vi kom fram till vad det var vi letade efter i intervjuerna. Detta var ett centralt problem vi upplevde även under intervjuerna, nämligen att vi inte visste med säkerhet vad det var för svar vi sökte. Vår intervjuguide har således bara varit ramar vi har hållit oss inom, men egentligen har svaren runt omkring varit de väsentliga som vi har velat komma åt. Kodningen har således skett i många olika etapper och ökat precisionen i att finna de väsentliga teman vi skriver om.

7.3 Urval & undersökningspopulation

Vi har begränsat vår studie till södra Sverige. Vi har valt att vända oss till personer från ett herrfotbollslag där vi som tidigare nämnt haft kontakt med en spelare under längre tid. Klubben i sig är en förening där de flesta av medlemmarna har en invandrabakgrund och där större skaran av spelare är mellan 20-30 år.

Populationen vi har valt att intervjua består av sju personer med invandrabakgrund mellan 20-30 år i södra Sverige. Urvalet av respondenter valdes utefter ett målinriktat urval för att vi ville intervjua deltagare som var relevanta för vår studie, dessutom är syftet inte att göra generaliseringar utifrån populationen (Bryman, 2011 sid. 392).

7.4 Val av metod och intervjuteknik

I uppsatsen har vi använt oss av kvalitativ metod. Kvalitativa metoder lägger tyngd vid: ”förståelse av den sociala verkligheten på grundval av hur deltagarna i en viss miljö tolkar denna verklighet” (Bryman, 2011 sid. 341). Vi har använt oss av semistrukturerade intervjuer med hänsyn till att intervjuerna fokuserar på känslor, tankar och upplevelser (Ahrne & Svensson, 2011 sid. 12). Föregående författare nämner att en forskare inom den kvalitativa analysen är intresserad av vilka termer som används och vilken betydelse dessa termer har för den intervjuade (Ahrne & Svensson, 2011 sid. 13). Kvalitativ forskning blir således relevant för vår studie då denna är inriktad på ord istället för siffror (Bryman, 2011 sid. 340). Vi har använt oss av kvalitativa intervjuer eftersom vi ville ha en möjlighet att vara flexibla med hur intervjuerna skulle se ut. Detta har i sin tur lett till att vi har kunnat anpassa frågorna efter situationen och att vi har kunnat bearbeta vår intervjuguide under arbetets gång (Ahrne & Svensson, 2011 sid. 40). Denna fördel med kvalitativa intervjuer understryker även Bryman (2011).

Semistrukturerade intervjuer brukar bestå av specificerade frågor men ger också möjligheten att ställa följdfrågor. På grund av att vi kunde ställa följdfrågor till respondenten gav det oss möjligheten att fördjupa oss i svaren och få förtydliganden. Semistrukturerade intervjuer har således varit ett bra val för oss. Intervjuerna tillåter både att göra jämförelser mellan svaren, som de intervjuade ger, men också en möjlighet att låta respondenterna svara på frågorna utefter sina egna ord och uttryck (May, 2011 sid. 151). Vi anser att kvalitativa intervjuer har gett oss djupare utsagor. Med djupare menar vi mer detaljrika utsagor, där man kan analysera begrepp och termer de har använt sig av.

7.5 Begränsningar med metodvalet

Att det finns begränsningar med vår metod har varit viktigt att ha i åtanke. Ahrne och Svensson (2011, sid. 183) för ett resonemang där de pekar på att en teori aldrig kan beskriva ett fenomen fullkomligt vilket vi håller med om. En av de brister de har identifierat med semistrukturerade intervjuer är att det inte är säkert att alla respondenter kan på korrekt sätt uttrycka vad de menar eller hur de känner. Till följd av detta kan respondenternas tankar/känslor gå förlorade om de inte kan uttrycka detta i språklig form. Detta har vi försökt

att förhålla oss till då vi har analyserat respondenternas svar. Till exempel har vi valt att inte ta med citat där vi är osäkra på vad respondenterna menar eller där vi inte hör vad de sagt. Under intervjuerna har vi dessutom varit medvetna om att: ”man kommer inte nödvändigtvis djupare in i ett fenomen genom att låta en människa prata hur länge som helst, och en fallstudie blir inte automatiskt djupare ju längre man håller på och undersöker” (Ahrne & Svensson, 2011 sid. 16). Detta har uppmärksammat oss på att utforma intervjufrågor som är precisa men på samma gång öppna och ger möjlighet till mer utvecklande och beskrivande svar. För att tolka en annan människas upplevelser är vår egen förmåga att förnimma andras upplevelser central. Våra egna subjektiva beskrivningar har således varit viktigt att vara uppmärksamma på (Ahrne & Svensson, 2011 sid. 11). Även Bryman (2011, sid. 368) tar upp att kvantitativa forskare har kritiserat kvalitativa undersökningar för att dessa har varit för subjektiva.

Generaliserbarhet är en annan begränsning med kvalitativa undersökningar som Bryman (2011) berör. Kvalitativa undersökningar utgår oftast från en liten grupp individer, vilket även vår undersökning gör, detta gör det svårt att göra generaliserade bedömningar av resultaten. Vi är medvetna om att ett fåtal respondenters utsagor aldrig kan vara representativt för en hel stad, ett helt land eller för hela världen. Vi vill därmed poängtera uppsatsen inte syftar till att göra generella slutsatser.

7.6 Metodens tillförlitlighet

Kvalitativa forskare har diskuterat hur relevanta begreppen validitet och reliabilitet är i förhållande till kvalitativa undersökningar och delvis kommit fram till att begreppens innebörd bör ändras (Bryman, 2011 sid. 351). Bryman (2011 sid. 354) ger två alternativa begrepp till validitet och reliabilitet, vilka är tillförlitlighet (vederhäftighet) och äkthet. Tillförlitligheten innehåller fyra centrala begrepp, trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och styrka/konfirmering. Alla dessa fyra begrepp har en motsvarighet i kvantitativa metoder. Utifrån några av dessa begrepp vill vi belysa vilka aspekter vi ska ta vara på under undersökningens gång för att få trovärdigheten så hög som möjligt.

Om undersökningen skall uppfattas som trovärdig, ska vi lyckas fånga den sociala verklighet som vi undersöker och vår tolkning av denne skall bli accepterad i andra människors ögon.

Överförbarhet är likställt med det kvantitativa begreppet extern validitet (Bryman, 2011 sid. 354). Extern validitet är sammanfattat på följande sätt: ”resultaten kan generaliseras till andra sociala miljöer och situationer” (Bryman 2011 sid. 352). Bryman menar att kvalitativa studier är fokuserade på djup snarare än på bredd (ibid). Vår studie utgår från en stad i Sverige, utifrån en liten grupp av människor, bestående av personer med olika etniskt ursprung. Att dra några generella slutsatser utifrån dessa personer är ej möjligt och som vi tidigare nämnt inte heller är vår intention.

Att kunna styrka och konfirmera uppsatsen innebär att ”forskaren utifrån insikten att det inte går att få någon fullständig objektivitet i samhällslig forskning, försöker säkerhetskälla att han/hon har agerat i god tro”(ibid). Genom att visa att vi är medvetna om våra subjektiva föreställningar bör det leda till en trovärdigare uppsats.

7.7 Etiska överväganden

Vår uppsats baseras på den empiri och de utsagor som vi har införskaffat oss genom intervjuerna, därav har vi valt att följa de etiska forskningsprinciper som gäller för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Dessa forskningsprinciper vilar på fyra huvudkrav; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, sid. 6ff).

Vi har informerat våra respondenter om vårt syfte med undersökningen, vad deras uppgift i undersökningen var, hur undersökningen skulle gå till, på vilka villkor de deltog, att deras deltagande var frivilligt och att de kunde avbryta medverkan om de ville. Vi informerade våra respondenter att alla uppgifter som kunde identifiera dem förvarades på ett sådant sätt att utomstående inte kunde få tillgång till uppgifterna. Slutligen informerade vi respondenterna att vår uppsats kommer redovisas på Socialhögskolan genom en opponering samt att den kommer publiceras på LUP, som är en databas på internet (ibid).

Vi har valt att avidentifiera allt, både de intervjuades och klubbens namn för att det skulle underlätta vårt arbete men även för att på det sättet undgå problematiken om hantering av identifierbara uppgifter.

8 Analys

I detta kapitel redogörs dels hur spelarna hamnade i Blå IF och hur det kommer sig att de fortsätter spela kvar där, dels hur spelarna beskriver deras fotbollslag och deras nationella identitet i förhållande till det omgivande samhället. För att söka en förståelse kring de resonemangen som respondenterna för används teorierna symbolisk interaktionism och social identitetsteori. Först kommer utvalda teman, vilka är gemenskap och identitet, analyseras utifrån den symboliska interaktionismen och därefter analyseras samma teman ur social identitetsteori.

8.1 Gemenskap sett ur symbolisk interaktionism

Till sin natur är människan en social varelse. Genom hela vårt liv söker vi människor andra människor som vi har något gemensamt med och som vi vill spendera vår tid med. Lag Blå IF kännetecknas av den goda gemenskapen och samhörigheten de har. Av de sju respondenterna i Blå IF har alla spelat fotboll i mer än halva sitt liv, sex av de sju spelarna började på grund av en social faktor, nämligen vänskap. Respondenterna anser att fotbollen är en stor och viktig del av deras liv. De nämner en gemensam nämnare till hur det kommer sig att fotbollen är av stor vikt för dem, detta är gemenskapen. Orsaken till denna uppges vara, hos de flesta respondenterna, bredden av nationaliteter i laget. En följd av att laget har många olika nationaliteter är att det ger en större förståelse och ödmjukhet inför varandra. Kim förklarar att varje spelare med en ny nationalitet för in något nytt i laget. De nya spelarna tar in en ny kultur i laget vilket innebär att laget och den nye får göra anpassningar för att spelaren ska känna sig välkommen, menar han. Kim anser att detta i sin tur leder till att laget får en bred kunskap om hur man bemöter olika personer och kulturer. För att människor skall kunna prata med varandra och umgås krävs det att vi har en vilja att ta varandras roller. Om social interaktion skall fungera krävs det att vi kan sätta oss in i hur andra människor tänker och känner. Om detta inte klaras av, att ta varandras roller och att ha empati för dessa, kan heller inte förståelse uppnås för vad andra människor säger eller gör (Trost & Levin, 2004). Enligt den symboliska interaktionismen kan vi då förstå att samhörigheten de intervjuade upplever i lag Blå IF existerar till viss del på grund av föregående resonemang, att de har en vilja att förstå varandra och empatisera med varandra. Respondenterna nämner även att de inte funnit

en sådan samhörighet och gemenskap i andra klubbar där det inte fanns, i samma utsträckning, olika nationaliteter. Nori hade en tanke om att personer som delar exempelvis samma bakgrund, humor och värderingar söker sig till varandra. Humorn är en aspekt som alla respondenterna berör. I Blå IF skojar de mycket med varandra och det är en viktig ingrediens att man har roligt när man träffas. En annan faktor som respondenterna berör är att spelarna i laget ofta umgås även utanför fotbollen. Kim förklarar att det var som att han fick elva nya bästa vänner när han började i Blå IF. De ställer upp för varandra på plan men även utanför i det privata nämner två av respondenterna, Kim och Radek.

Laget har utvecklat en god atmosfär och är ett ställe där de kan träffas och ha kul tillsammans. Trost och Levin (2004) pekar på att den mening något har växer fram ur den miljö och det sammanhang där människor vistas i och har varit i. De menar att ”meningen är en social produkt” (Trost & Levin, 2004 sid. 136). Spelarna i Blå IF verkar ha skapat denna uppfattning om fotbollen/laget tillsammans, de har genom social interaktion gett fotbollen en gemensam mening för dem. En gemenskap som består av att spela fotboll för det är kul, att umgås även när de inte spelar fotboll men också, som några av respondenterna nämnde, en tanke om att alltid göra sitt bästa för laget, för sina vänner både på och utanför plan.

8.1.1 Symboler

Människor förmedlar hela tiden symboler mellan varandra, symbolerna skapar vårt medvetande och vår jaguppfattning. I den symboliska interaktionismen är symboler mellan människor av stor betydelse. Den viktigaste symbolen människor använder är orden (Angelöv & Jonsson 2000). Genom att vi kommunicerar med varandra, får symbolerna inte bara en mening för oss själv utan även för andra. Meningen denna har växer fram i den gemenskapen individen befinner sig i och den kommer till genom social interaktion mellan människorna (Trost & Levin, 2004). Symbolerna påverkar, som tidigare nämnt, vår jaguppfattning och vårt medvetande. För att belysa hur symbolerna kan påverka vår jaguppfattning fungerar Kims förklaring på huruvida han är svensk eller ej, som ett bra exempel:

”Men jag har varit här så länge, jag har varit här så länge, sen jag var ett år gammal. Jag pratar svenska flytande, jag pratar svenska bättre än vad jag pratar polska. Det är som min farsa sa till mig en gång, jag fråga honom: Vad är jag

egentligen, är jag svensk eller är jag polsk? Då sa han: vilket språk tänker du på? Och då sa jag: på svenska. Och då sa han, då är du svensk” (Kim)

För att göra en kort summering av detta avsnitt nämnde alla respondenterna vikten av att ha roligt när de spelar fotboll. När de förklarade på vilket sätt de hade roligt tillsammans nämnde de att spelarna i laget hade samma slags humor, alla bjöd på sig själv och skämtade mycket med varandra. Skämta med varandra kunde de göra eftersom spelarna hade förmågan att sätta sig in hur de andra spelarna tänker och känner. Sett ur symbolisk interaktionism kan man sammanfattningsvis säga att laget har utvecklat sitt eget språk och sina egna symboler. Spelarna accepterar varandra och fotbollen fyller en mening för dem, dessa faktorer påverkar att gemenskapen i lag Blå IF blir stark.

8.2 Identitet sett ur symbolisk interaktionism

Radek, Walle, Johan och Kim benämner deras förening som en utländsk förening. De flesta av dem beskriver även att det är en förening där alla är välkomna oavsett nationalitet. För att förstå sambandet mellan människan och samhället nämner Angelöv och Jonsson (2000) att vi bör undersöka de sociala grupper individen är en del av. Enligt författarna bör man undersöka grupperna eftersom dessa fungerar som en ”brygga mellan samhället och individen och vice versa” (Angelöv & Jonsson, 2000 sid. 125). Den sammanslutning av människor som finns i laget består av många olika nationaliteter som spelarna varit inne på och de flesta av de intervjuade nämner att det är viktigt att ha olika spelare med i truppen. Dock finns det en uppfattning bland respondenterna i hur personerna i denna grupp är och hur personer i andra grupper kan fungera. Isac förklarar följande:

”Jag tror det faktiskt. Jag tror att det har betydelse. Just för att alla kommer ju med en speciell attityd som man känner igen sig i. Alla är väldigt, har bra självförtroende och står på sig själv. Ingen vill bli nertryckt, alla har stora personligheter. Jag tror man har samma sammankoppling bland alla. Jag vet inte, jag tycker inte svenskar har det på samma sätt. Visst finns det ju dem men de flesta är ju lite tillbakadragna, lite lugna, lite, lever lite annorlunda kanske. Inte riktigt så som folk med utländsk bakgrund. Det blir till, alltså det känns lite som dem kommer in, dem blir lite utlänningar om man säger så...” (Isac)

Enligt den symboliska interaktionismen är det i grupperna som olika attityder, roller och normer överförs. Individerna i gruppen lär sig dessa attityder, roller och normer och för sedan dessa vidare till nya gruppmedlemmar. Detta sker i en ömsesidig påverkan, det vill säga att samtidigt som individen försöker ha inverkan på andra så har det även verkan på individen själv (Angelöv & Jonsson, 2000). Isacs förklaring på hur nya spelare kommer in i laget och efter ett tag förändras och blir mer som dem, fungerar som ett exempel på detta resonemang. Kim förklarar att processen när man internaliserar de normer och attityder som finns i laget fungerar på följande sätt: Han menar att de säger till och visar nya spelare direkt om de märker att denne har en attityd som inte passar i laget. På så sätt får de nya spelarna redan från början lära sig vilken attityd som finns i föreningen. Han nämner även att detta sätt att hantera opassande attityder är bra eftersom det smittar av sig på de nya spelarna och leder till att laget upprätthåller det ”fina ryktet” som de har arbetat fram genom åren (Kim).

För att få en bild av hur laget ser på sig själv fotbollsmässigt, ställdes frågor kring deras spelstil. Några av respondenterna, Johan, Walle och Imed, förklarade spelstilen med att det var många individuellt skickliga och tekniska spelare. De nämnde även att de andra lagen hade en spelstil där de bara sköt iväg bollen långt i hopp om att någon snabb anfallare skulle hinna ifatt den och göra mål. Respondenterna beskrev att det finns en skillnad mellan mentaliteten hos en svensk och en utländsk spelare på fotbollsplanen. De menade att svenska spelare oftare springer, kämpar mer och gör det enkelt medan de flesta utländska spelarna vill göra det som är snyggt och svårt. Spelarna tar upp i samband med detta att det därför är viktigt att man har olika spelare som kan komplettera varandra. Det man kan utläsa av dessa svar är att spelarna gärna förklarar sin egen spelstil genom att förklara hur andra spelar och sen hur de själv spelar eller vice versa. Tillskrivningsprocessen (attributionsprocess) blir aktuell i detta fall, då den menar att vad vi tillskriver oss själv och andra även påverkar hur vi ser på oss själv och andra (Angelöv & Jonsson, 2000). Ett annat exempel på denna attributionsprocess är när Walle beskriver skillnaderna mellan hur de integrerar i deras grupp och andra grupper. Walle menar att de svenska spelarna oftast inte kommer in och börjar prata med alla utan att det tar lång tid för dem att våga börja skämta och prata med alla. Han menar att de oftast umgås med några få i laget och när de kommer till träningarna går de hem direkt efter. Radek förklarade att han var väldigt positiv inställd på två nya spelare som börjat i laget eftersom dessa till exempel inte var rädda för att ta för sig och för att dessa hade visat på en stark karaktär. Denna respondent menar även på att de välkomnar de nya spelarna i laget på ett bra sätt, de stöter inte ut någon.

Primärgrupperna är, som tidigare nämnts, grundläggande för hur individen utvecklas socialt och individuellt, detta är inom den symboliska interaktionismen kopplat till socialisationsprocessen (Angelöv & Jonsson, 2000). Hur jaget förändras i förhållandet till sammanhanget och till situationen ger Radek följande beskrivning på:

”Svensk medborgare är jag för att jag är svensk. Men jag kan inte komma ifrån att jag är mörk, jag har annan bakgrund, mina föräldrar är inte födda i Sverige. Jag är andra generationens invandrare och vi är födda här helt enkelt. Visst jag talar mina språk, men det känns som om två tre generationer, om vi bor kvar i Sverige, mina barn, barnsbarn till exempel då känns det som att språket kommer följa med, då kommer de bara att ha ett språk och det är svenska. Och de kommer känna sig ännu mer svenska än vad vi gör, än vad jag gör, det kommer ske en förändring och den måste ske, vi bor ju i landet. Det är det jag menar och jag försöker ju känna mig, jag vill ju känna mig, jag vill ju bli accepterad och då får man sköta sig” (Radek)

Radek menar trots att han har mörkt hår och har en annan bakgrund än andra svenskar, nämligen att hans föräldrar är födda utomlands, ser han sig som svensk. Enligt Radek är han svensk eftersom han bor i Sverige och är född här. Hur han ser på sig själv blir således påverkat av sammanhanget. Han nämner även att om hans barnbarns barn kommer bli födda i Sverige och väljer att stanna här bör de känna sig ännu mer svenska och då måste det ske en förändring.

8.2.1 Definition av situation

I teoridelen nämndes viktiga hörnstenar i den symboliska interaktionismen varav ”definitionen av situationen” var en av dessa. Teorin menar att beteendet styrs av människans definition av situationen, som i sin tur påverkar pågående sociala interaktioner och tankar. (Charon 2010). Respondenterna Kim och Radek förklarar hur bra rykte laget har bland andra lag i serien. De säger även hur viktigt det är att de visar upp sina bästa sidor då de spelar match. En möjlig tolkning är att spelarna i Blå IF tycker det är viktigt att visa att de är ett bra lag eftersom de inte vill bli dömda som ett stökigt lag av andra. Walle beskriver att han upplever det som att svenska lag i allmänhet inte tycker om utländska lag. Han säger att det har förekommit ”tjafs” i matcher där majoriteten av motståndarlaget är etniska svenskar. Han berättar även att vid vissa tillfällen då de möter dessa lag har rasistiska åsikter uttryckts från

dessa lag. Fundberg (Riksidrottsförbundet 2003) diskuterar kring huruvida idrotten fungerar som gränsöverskridande eller gränsupprätthållande. En möjlig tolkning är att rasismen, som respondenterna har mött i några matcher, står för de ”gränser” som skapas och upprätthålls inom idrotten. Walle beskriver att när hans lag möter andra invandrarlag, leder det ofta till att hans lag vill vinna mer och att det blir mer allvarligt på planen. Vi tolkar det som att respondentens sätt att definiera situationen är det som även styr hur denne uppträder på matcherna. När han möter lag som liknar hans eget blir han mer seriös och vill vinna mer och när han möter lag som består till mesta dels av personer som är etniska svenska fokuserar respondenten på att uppföra sig bättre. Ett annat exempel på hur definitionen av situationen kan styra beteendet är när Blå IF spelar matcher i små byar. Nori, förklarar att när de kommer till bortamatcher som ligger på landet, tror han att personerna i byn uppfattar spelarna i Blå IF som högljudda. Nori menar att de i byarna kan ha svårt att hantera att det kommer så många utländska på en och samma gång. Respondenten menar på att det är viktigt att man uppför sig. Radek förklarar att när de möter ett svenskt lag är det viktigt att de tänker på hur de uppför sig för att de vill ha domaren på sin sida. Han menar att chansen att domaren är fördomsfull är stor, därav måste laget visa en betydande bättre attityd för att få domaren att ändra sin inställning och döma jämnare. Radek och Walle menade att det fanns fördomar inom fotbollen i Sverige. Denna uppfattning tar även Andersson (2009) upp i hans artikel. Andersson menar att det alltid har funnits en viss negativ uppfattning av invandrarlag från det omgivande samhället. Definitionen av situationen leder till ett svar som den Nori exemplifierar, nämligen att spelarna och laget som ett kollektiv anpassar sitt beteende och sköter sig bättre när de möter ett lag som är i motsats till Blå IF. Resonemanget om definitionen av situationen är grunden för hur vi agerar i mellanmänskliga möten, det är också grunden för hur vi skapar våra identiteter och roller (Angelöv & Jonsson, 2000). Kim yttrar följande som en förklaring på hur det kommer sig att han och hans pappa har olika temperament:

”Nu går jag utanför fotbollen. Så om vi tar min kultur, från där jag kommer, min farsa hur han är uppväxt, under kommunisttiden i Östeuropa. Det var mycket bråk, det var mycket skrik, han är väldigt hektisk människa. Medan i Sverige har det alltid varit lugn och ro så Sverige har växt upp med det lugna och kan hantera det, dem stressar inte så mycket här i Sverige. Medan i andra länder stressar dem jätte mycket och blir väldigt lätt irriterade. Så att svenskar

överlag enligt min uppfattning kan hålla ett helt annat lugn än folk med invandrarbakgrund” (Kim)

Definitionen av situationen kan således leda till en speciell egenskap hos en person. Enligt Kim är anledningen till varför han är lugn till skillnad från sin pappa, som är mer temperamentsfull, ett resultat av hans definition av situationen. Kims beskrivning av detta var att hans pappa växte upp under kommunisttiden med mycket krig och bråk, medan han har fått en lugn uppväxt i Sverige. Hur definitionen av situationen kan påverka hur vi identifierar oss kan också belysas genom Johans och Noris syn på huruvida de är svenskar eller ej. Respondenterna menade att de såg sig som svenskar vid vissa tillfällen. Johan berättar att när han är i Sverige ser han sig själv som att han är från Balkan, men när han åker till sitt hemland känner han sig som svensk och detta för att det är så andra ser på honom. Nori som också är född i Balkan såg sig som både och. Han menade att om någon i Sverige frågar han var han är ifrån, säger han att han är från Balkan, eftersom att han utgår från att de frågar på grund av att han inte ser svensk ut. Däremot om han skulle åka utomlands skulle han säga att han är svensk men ursprungligen från Balkan. Hur de två förklarar sin identitet styrs således av hur de definierar situationen de är i.

Sammanfattningsvis beskriver respondenterna Blå IF som en grupp med många olika nationaliteter och kvalitéer. Utifrån teorin är det i gruppen som olika attityder och normer överförs till de enskilda individerna. Den individuella identiteten som några av spelarna beskriver styrs bland annat av spelarnas definition av situation. Ibland känner de sig som svenskar och ibland inte.

8.3 Gemenskap sett ur social identitetsteori

Gemenskap, samhörighet och sammanhållning var de begrepp som spelarna i Blå IF yttrade allra mest när de beskrev sitt lag. Radek som spelat i laget en hel säsong beskrev att han saknat något i fotbollen och sitt liv de tre senaste åren, men när han började spela i Blå IF hittade han det igen. Radek förklarade att han återfunnit den samhörighet som kan finnas i en fotbollsförening som gör att man bygger starka band och har roligt tillsammans. Kim som spelat i klubben i sex år beskrev att han i dagsläget vet att han inte kommer bli proffs och därför är det gemenskap och trivsel han letar efter i en förening:

”...idag handlar det om att hitta en förening som man trivs i och för mig spelar det ingen roll vilken division det är. Utan att få spela så högt upp som möjligt med sina kompisar det är ju det ultimata. Men hade Blå IF varit kvar i 7:an så hade jag förmodligen varit i 7:an nu också. Så det handlar om gemenskapen och komma till en träning och inte bara fotboll, utan kunna snacka lite skit och det är folk man umgås med på fritiden också. Så det tycker jag är jätteviktigt i en förening... Det är för gemenskapens skull. Jag hade inte kunnat tänka mig gå till ett lag där jag inte känner någon, bara för fotbollen, det hade jag tyckt var skittråkigt.” (Kim)

Gemenskap är något som existerar inom alla lagsporter överlag och som ofta kan vara en anledning till varför någon väljer att utöva idrott i ett lag. Gemenskap är således inte unikt för Blå IF, men det intressanta ligger i att undersöka de begrepp som spelarna ofta lyfte fram och undersöka vad det är som skapar sammanhållningen och på vilket sätt i just Blå IF. Samtliga respondenter beskrev att fotboll har stor betydelse för dem och att deras liv kretsar kring sporten. När de beskrev betydelsen rörde det sig om hela konceptet som fotboll innebär, från att träna, spela matcher, titta på matcher på tv, till att träffa och umgås med kompisar. Walle beskrev betydelsen på ett sätt som summerade samtligas syn:

”Ja alltså det har en stor betydelse. Man lägger ändå ner mycket tid och du vet mycket handlar om fotbollen. Man kollar fotboll, man spelar, man tränar, man snackar du vet. Ja det läggs ner mycket tid på fotbollen... alltså det, inte mig som fotbollspelare liksom. Det är inte så att jag satsar eller något sånt men du vet. Det har en stor del. -- . Man älskar spelet liksom och jag vet inte, det är bara en, bara känns som bästa sporten liksom och du vet gemenskapen och hela allt liksom.” (Walle)

Flera av spelarna hade liknande förklaringar att en stor del av deras liv kretsar kring sporten, till viss mån anpassades även jobb och fritid utefter deras passion. När spelarna beskriver fotbollens betydelse målar de upp en bild av en social identitet. Detta i den mån att beskrivningarna innehåller kännetecknen som respondenterna tillskriver sig själva och på så sätt kan de bli identifierade efter dessa. Dessa kännetecknen visar i sin tur vilka andra personer eller grupper som spelarna relaterar till (Giddens, 2003 sid. 43). Med andra ord identifierar sig spelarna med fotboll vilket ger dem en grupptillhörighet som blir en del av deras sociala identitet. Att då ingå i en grupp, som i detta fall laget Blå IF där samtliga delar ett gemensamt

intresse, ger dem en samhörighet och gemenskap med varandra då deras passion för sporten är något som de delar med övriga i laget. Detta ger oss endast en förklaring till vad gemenskapen i Blå IF består av.

När frågor ställdes till respondenterna om deras trivsel i klubben uppmärksammades något intressant. När de beskrev deras relation till övriga spelare i laget benämnde de varandra som vänner och inte som lagkamrater. Faktum var att samtliga spelare umgicks ofta med andra spelare från laget i deras privata liv, till den utsträckningen att vissa umgicks dagligen. Spelarna beskrev att det inte bara handlar om fotboll när de träffas på träningar, matcher och dylikt utan det handlar även om umgänge, vänskap och ha kul som Kim påpekade tidigare (se sid. 27). Det var även så att Radek, Kim, Nori, Walle, Isac och Imed kände någon eller några i laget innan dem började spela i Blå IF. Bekanta som antingen spelade i laget eller som hade någon anknytning till verksamheten var den drivande faktorn som fick respondenterna att ta beslutet att söka sig till klubben. Fundbergs (2003) menar att första gången man börjar spela fotboll i en förening så sker det oftast på grund av att kompisar redan gör det. Vidare menar Fundberg (ibid) att detta gör man för att hitta en grupptillhörighet där man kan dela sitt intresse med andra likasinnade, vilket stämmer överrens med den bild respondenterna beskrev över hur de började spela fotboll. Utifrån detta kan en möjlig tolkning, kring den gemenskap respondenterna uttrycker, vara att gemenskapen begrundar sig på de tidigare erfarenheter de fått med sig sedan de var små och först började spela fotboll. Nämligen att de har sökt sig till ett lag där de redan har vänner för att på så sätt öka chansen att de ska trivas och känna att de tillhör en grupp med andra likasinnade. Samtliga respondenter har även lärt känna nya vänner genom Blå IF som de umgås med utanför fotbollen. Imed beskrev att han umgås med vissa från laget dagligen och andra träffar han ibland när klubben styr upp gemensamma aktiviteter. Imed förklarade även att det är fotbollen som gjort att han umgås med vissa spelare varje dag för att de tillsammans har tagit sig till och från träningarna och på så sätt lärt känna varandra bättre. Det ledde i sin tur till att de hittade på saker även utanför fotbollen och umgicks ganska ofta. Imed menar att det har förstärkt gemenskapen mycket i laget. I en observationsstudie gjord av Fundberg (1996), där han följde två utländska fotbollslag, är gemenskap ett genomgående tema. I studien framkom det att det var positivt att spelarna bodde i samma område för det gjorde att de umgicks även utanför plan vilket gav en bättre gemenskap. Fundberg uppmärksammade att de intervjuade menade att i många andra lag umgås man inte på samma sätt utan man känner varandra endast på fotbollsplanen

(Fundberg, 1996 sid. 19). Övriga respondenter i studien beskrev umgänge, dess betydelse och hur de lärt känna dem de umgås med i det privata på liknande sätt som Imed. Genom olika arrangemang, som till exempel lagfest och spelkvällar, har klubben fungerat som en plattform för att träffa nya vänner. Att umgås på detta sätt och vara vänner både på och utanför fotbollsplan var något som spelarna upplevde var speciellt för deras lag. Detta är ett bra exempel på hur idrott kan vara gränsöverskridande och skapa en möjlighet för glädje, förståelse och utbyte av erfarenheter oavsett bakgrund (Fundberg, 2004 sid. 2f).

Respondenterna gjorde en åtskillnad i hur de beskrev gemenskapen i deras lag och i andra lag. De flesta beskrev att den sammanhållning som finns i Blå IF är något de upplever som unikt då de sällan upplevt samma sammanhållning i andra klubbar. De som sade sig ha varit med om något liknande poängterade att de även då spelade i ett lag med en väldigt bred mångfald vad gäller olika nationaliteter. Respondenterna menade att gemenskapen var speciell i deras förening för att det handlade om mer än bara fotboll. Kim och Isac förklarade att de har jobbat aktivt med att utveckla en stark gemenskap och sammanhållning inom laget just genom olika aktiviteter utanför fotbollsplanen.

Sett ur social identitetsteori gör respondenterna en åtskillnad av ingrupp och utgrupp då de jämför deras eget lag med andra. De grupper man tillhör i samhället kallas för ingrupper eller medlemsgrupper och övriga grupper man ej tillhör är utgrupper, även kallade referensgrupper. Således blir Blå IF ingruppen för respondenterna och övriga fotbollslag är utgrupper. Enligt social identitetsteori vill människor uppnå en positiv social identitet likaså en positiv självkänsla. Detta gör att en gruppmedlem värderar dennes egen grupp i positiv bemärkelse för att förbättra den sociala identiteten och därmed ge individen en bättre självkänsla, då denne identifierar sig med en positiv grupp. För att uppnå denna positiva åtskiljning mellan ingrupp och utgrupp görs just en jämförelse mellan grupperna (Augoustinos, Walker & Donaghue, 2006 sid. 29-33). Detta gjorde spelarna när de jämförde gemenskapen som finns i deras eget lag jämfört med andra. De lyfte fram att gemenskap även finns i andra lag men inte på samma sätt som i deras egna, detta kallar Tajfel att sätta positiv särprägel på ingruppen (Helkama et al 2000). När Kim tillfrågades om han ansåg det fanns något unikt med Blå IF svarade han:

”Jag är ju inte så insatt i dem andra föreningarna. Men när man pratar med andra spelare i andra föreningar så säger många, inte avundsjuka men dem är imponerade över den sammanhållning vi har. Över att vi gör mycket saker ihop. Du vet det är pokerkvällar och det är småsaker. Även om det inte är hela laget

som umgås så är det många grupper i laget som umgås med varandra. Som vår grupp brukar oftast träffas och spela lite Fifa, playstation en fredagskväll eller lördagskväll eller det behöver inte vara något speciellt liksom. Där alla är välkomna men det blir oftast samma killar. Medan andra är ute och festar ihop och den tredje kanske bara träffas med frugorna. Så det är många olika lagdelar som umgås ihop. Så att, det har jag inte hört så mycket om andra föreningar, utan där träffas dem inte lika ofta helt enkelt” (Kim)

Genom att göra en jämförelse med ett annat lag kan Kim på ett tydligt sätt beskriva gemenskapen i Blå IF och på samma gång sätta en positiv särprägel på det, vilket i sin tur leder till en positiv social identitet att förhålla sig till. För att undersöka djupare i gemenskapen som finns i Blå IF och vad som skapat den frågades mer kring spelarnas trivsel i laget. Respondenterna beskrev att de trivs väldigt bra i laget för att de fungerar med samtliga spelare, miljön är avslappnad med mycket humor och de kan skämta på varandras bekostnad för att de bjuder på sig själva. Spelarna beskrev att det finns en samhörighet som ger förståelse för varandra, Kim, Isac, Radek och Johan menade på att bredden av olika nationaliteter har en stor betydelse i det hela. Kim förklarade att mångfalden som finns inom laget gör så att spelare lär sig av de olika kulturer som varje spelare för med sig in i laget. Han menade även att blandningen skapar känslan av och visar på att alla är välkomna till klubben oavsett nationell bakgrund. Ett exempel på detta är när Johan förklarade varför han trivs i Blå IF samtidigt som han jämför sitt eget lag med laget han spelade i tidigare:

”Ja man kan ju jämföra, innan jag kom till Blå IF så var jag ju ute i ... i Grön IF. Man kan ju ta Grön IF som ett exempel, det var ju bara svenskar där, jag var den enda med utländskbakgrund. Så att komma till ett lag med bara utländskbakgrund, vi har ju nästan 20 olika nationaliteter i laget. Det är folk från alla delar av världen nästan, det är en stor skillnad från i Grön IF, om man jämför med min tid i Grön IF. Bara när man går in i omklädningsrummet så hälsar man på alla, sånt fanns inte i Grön IF. -- Vi träffas lite då och då. Spelar Fifa, spelar poker fixar en lagfest, sånt finns inte lika mycket i de svenska klubbar jag har varit i, det har inte funnits överhuvudtaget.” (Johan)

Johans sätt att beskriva trivseln och gemenskapen i sitt nuvarande lag jämfört med laget han spelade i tidigare kan förstås genom social kategorisering. Social kategorisering kan ses som ett sätt att få ordning och struktur på den sociala miljö och omgivning man befinner sig i

genom att gruppera människor på det sätt som är vettigt för individen. Detta likt hur en individ systematiskt genom kategoriseringar förutser den eller de roller den ska inta i olika sociala miljöer. Den sociala kategoriseringen hjälper individen att strukturera upp en förståelse för orsakerna till den sociala omgivningen eller miljö den befinner sig i, vilket i sin tur hjälper individen i sitt handlande i denna miljö (Tajfel, 1978 sid. 61). En tolkning vi gör utifrån detta är att Johans beskrivning, av att dela in laget han spelade i tidigare som en homogen grupp jämfört med laget han spelar i idag som en heterogen grupp, är ett sätt för honom att själv förstå varför han trivs bättre i Blå IF. På grund av att det är en blandning av nationaliteter som skapar en variation i fodras en miljö med större sammanhållning och förståelse för varandra.

En annan intressant aspekt som några av de intervjuade påpekade var att de inte skulle få för sig att lämna föreningen då de trivs med den stämning och sammanhållning som finns. De senaste åren har laget vunnit större delen av sina matcher och avancerat uppåt i seriesystemet. Kim och Johan reflekterade kring vilken påverkan detta har haft för den goda stämning som finns i laget. Deras tankar gick i banor att det är lättare att behålla en positiv inställning när man vinner vilket i sin tur främjar en godare sammanhållning. De funderade kring hur spelarna i laget skulle reagera och agera om de började förlora och eventuellt hamnade långt ner eller åkte ur serien. En tanke var då att det skulle vara möjligt att spelare slutade och istället sökte sig till en annan klubb där de kunde vara med om att vinna matcher. Enligt social identitetsteori kan det finnas ett samband mellan en persons sociala identitet och status (Helkama et al 2000 sid. 270). Detta i det hänseendet att ju bättre status ingruppen har desto mer vill individen förhålla sig till gruppen och vara del av den. Det vill säga så länge ingruppen tillför något positivt till individens sociala identitet finns det en vilja att vara kvar i gruppen. Däremot om gruppen inte uppfyller individens krav och ej tillför något positivt till den sociala identiteten tenderar individen att lämna och söka sig till en ny grupp (Tajfel, 1978 sid. 64).

Detta avsnitt belyser att den gemenskap som finns i Blå IF grundar sig på flera faktorer. Dels att samtliga delar en passion till fotboll som har en stor betydelse för dem, dels att i deras klubb handlar det om vänskap, umgänge och att ha kul oavsett vilken nationalitet du har. Bredden av nationaliteter har stärkt sammanhållningen på det sätt att spelarna kan känna igen sig hos varandra. Att de gör saker utanför fotbollen var också något som de ansåg vara viktig för den starka gemenskap som växt fram i deras förening, vilket var något som flera av respondenterna ansåg vara lite speciellt för deras klubb. Genom social kategorisering och

jämförelser mellan deras eget och andra lag har respondenterna kunnat tydliggöra vad deras gemenskap i deras klubb består av.

8.4 Identitet sett ur social identitetsteori

Som tidigare nämnts beskrev Radek, Walle, Johan och Kim Blå IF som en utländsk förening. Dels för att den är grundad av personer som har invandrat till Sverige från Balkan, dels för att laget består till större delen av spelare med utländsk bakgrund. Få spelare i laget är ”renodlade svenskar”, som Radek och Walle uttryckte det. Med renodlade svenskar menades personer som är födda i Sverige av två svenskfödda föräldrar. Då samtliga respondenter hade utländsk bakgrund undersöktes om det var av betydelse för spelarna att klubben är en utländsk förening. Imed och Nori ansåg att det inte hade någon betydelse för dem personligen, men Nori tyckte att de sticker ut som ett invandrarlag för att de syns och hörs mer. Kim, Walle, Radek, Isac och Johan tyckte att det hade betydelse på olika sätt till exempel att de kunde känna igen sig hos varandra och finna en samhörighet på grund av det. Den sociala identitet och gruppstillhörighet som fotbollslaget ger går därmed över till en personlig identitet då de kan känna igen sig själva utifrån kännetecknen som de delvis delar med andra individer inom gruppen. Personlig identitet är de kvalitéer och karaktäristiska drag som vi ser i oss själva och som är unika för varje enskild individ. Medan social identitet är de delar hos en individs självuppfattning som kommer från den eller de sociala grupper individen tillhör (Augoustinos et al 2006 sid. 25). Vi tolkar det som att den sociala och personliga identiteten samverkar med varandra. Ett exempel på detta är att våra respondenter tillhör och identifierar sig med en grupp, i detta fall fotbollslaget de spelar i. Utifrån det skapas deras sociala identitet som vi kallar fotbollsspelare vilket gör att andra individer kan förstå att de tillhör en fotbollsförening, alltså en viss grupp i samhället. För spelarna själva sträcker det sig längre än så då laget i sig är en invandrarförening där de flesta har utländsk bakgrund. Detta övergår till ett igenkännande av personlig identitet för att spelaren själva har en invandrarbakgrund och delar detta med andra i laget. Inom gruppen finns då en mångfald som skapar samhörighet och gemenskap men som på samma gång ger varje individ en enskild karaktäristisk och personlig identitet inom laget då laget består av flera olika nationaliteter. Fundberg (2003) menar på att etnicitet är en aspekt av en relation och inte en egenskap av en grupp. Således kan en svensk endast uppfatta sig som svensk i mötet med

andra som han eller hon uppfattar tillhör en annan etnisk grupp (Fundberg 2003). På det sättet karaktäriseras våra respondenters nationella identitet då blandningen av nationaliteter är bred i Blå IF.

Walle, Radek och Kim beskrev att mångfalden i laget kunde ha betydelse för klubbens utveckling och hur den blir sedd utifrån av andra. Vad gällde hur klubben blev betraktad upplevde Walle och Radek att klubben kunde betraktas i negativ bemärkelse på grund av fördomar då klubben både har ett utländskt namn och består av personer med utländsk bakgrund överlag. Walle förklarade att då klubbens namn är kopplat till ett land i Balkan blir det till ett utropstecken som skickar en signal att det är en utländsk förening och inte en svensk. Han menade på att det gjorde så att färre svenskar valde att söka sig till klubben. I Anderssons (2009) studie om fotbollslaget Assyriska FF i Södertälje visade det sig att gymnasieungdomarna i Södertälje resonerade kring klubbens namn. De fanns de som tyckte att klubben borde byta namn, dels för att icke syrianer/assyrier skulle kunna identifiera sig med klubben, dels för att få bättre kommunalt stöd vad gäller sponsring (ibid). Walle förklarade hur han tror andra kan uppfatta laget:

”Ja alltså den klubben heter Blå IF, bara där liksom, det är stort utropstecken som liksom säger att detta är en utländsk klubb, detta är inte någon svensk klubb eller vad man ska säga. Så det är inte många, som sagt, svenskar som kommer dit då. Hade den hetat något annat så kanske du vet, men nu är det så, ja Blå IF.” (Walle)

Vidare förklarade Walle att det stora utropstecknet som lagets namn innebär får mest betydelse när det gäller att få in svenska spelare i laget:

”Näe inte när vi spelar matcher, men det är mer om du ska komma till klubben eller om en svensk ska komma dit eller så. Då är det liksom, ja varför spelar man i Blå IF liksom. Varför spelar du i Blå IF när du är svensk. Jag vet inte, alltså vad är dit argument att gå dit...om du inte känner någon där och det är en balkanklubb tänker dem.” (Walle)

Walles uttryck och upplevelse kan förstås genom den sociala kategoriseringsprocessen som en person kan använda sig av för att identifiera vilken specifik grupp personen själv eller någon annan ska tillhöra. På så sätt blir det möjligt att strukturera upp den sociala omvärlden och förstå den (Augoustinos et al 2006 sid. 29f). Vår tolkning är att Walle upplever att Blå IF består av en viss specifik typ av individer, personer med utländsk bakgrund, och då lagets

namn innehar ett utländskt namn leder det till att de som kategoriserar sig själva som svenskar inte kommer identifiera sig med klubben. Walle kan således strukturera upp den sociala omvärld som existerar kring honom och hans klubb genom att själv skapa kategoriseringar och utifrån det anta att andra resonerar utifrån samma kategorier.

Radek var inne på liknande spår som Walle när samma ämne diskuterades med honom.

Radek utvecklade dock resonemanget med att påpeka att Blå IF välkomnar alla även om det är en invandrarförening, oavsett nationalitet och att han själv gärna ser fler svenskar i laget.

Radek berättade att han tyckte det var bra att det redan hade börjat ett par nya spelare som är svenskar vilket medför positivt både på och utanför planen. På planen rörde det sig om att dessa nya hade visat prov på god attityd och att de kunde tillföra nya kvalitéer i laget. Radek trodde även att det kunde främja en utveckling utanför fotbollsplan. Nämligen att sätta stopp för eventuella fördomar om att endast invandrare får spela i klubben men även att fler svenskar i laget skulle kunna skapa en bättre integrering. På så sätt trodde Radek att fördomar från både svenskar och invandrare skulle kunna minskas. Flera av spelarna beskrev en liknande önskan som Radek och att om det fanns fler svenskar i klubben skulle det bidra till ett mer komplett lag. Respondenterna uttryckte att det berodde på att svenskar besitter en annan spelstil och mentalitet jämfört med spelare med utländsk bakgrund. Dessa bilder av olika spelstilar har flera forskare uppmärksammat i deras studier (Anderson & Carlsson 2009, Fundberg 2004, Peterson 2004). Även Isac hade en uppfattning om att fördomar finns kring deras lag, nämligen att det endast är en klubb för personer av utländsk bakgrund. Isac resonerade kring detta och såg gärna fler duktiga svenska spelare i laget för att de har en annan karaktär än invandrare och han tyckte att en blandning är det bästa. Trots att Isac gjorde en social kategorisering mellan utländska och svenska spelare så yttrade han en önskan om att sammanföra de båda grupperna. Walle gjorde en beskrivning av vilken spelstil svenskar respektive invandrare har på fotbollsplan och varför det bästa vore om det fanns en blandning:

”Det är bra och ha det svenska tänkandet men det är bra om man hade kunnat kombinera det du vet. Det är därför jag sagt att, ja det är bra om vi får in några svenskar i laget för då har man både och liksom. Det är svårt att bara ha dribblare i laget eller som vill göra det snyggt. Men får man in, ja 3-4 stycken svenskar som spelar i startelvan, det hade varit hur bra som helst, som är duktiga då såklart. Men du vet, som kommer med den inställningen och springandet och spelar enkelt. Svenskarna står mer för inställningen och du vet,

och göra det som är rätt och enkelt. Medan en utländsk spelare mer försöker göra det svåra och du vet, det snygga. Så om man hade kunnat, asså det är bra om dem hade kunnat komplettera varandra eller vad man ska säga.” (Walle)

Detta stämde överens med de övriga respondenternas svar, att en blandning av spelare från olika kulturer och nationaliteter frambringar ett mer komplett lag på fotbollsplan. Mångfald är som vi förstått eftertraktat och välkommet av de spelare som intervjuats. Respondenterna menar att i mångfalden ingår alla bakgrunder, svensk som utländsk. Vi tolkar dessa tankar som uppstår bland flera medlemmar ur samma grupp genom ett grupp beteende. En individs grupp beteende styrs av de stereotypa uppfattningar och fördomar som förknippas med andra personers grupptillhörighet. Således blir det mindre viktigt vem jag och du är och fokus läggs istället på vilka grupper vi tillhör (Helkama et al 2000 sid. 260). Utifrån detta kan vi tänka oss att spelarna vill att deras lag ska förmedla en bild som får andra människor att inte stereotypisera, fördöma eller ha ett negativt beteende gentemot Blå IF och dess individer.

Målsättningar mellan olika grupper har en avgörande roll i beteendet mot och mellan andra grupper. Om målsättningarna endast kan uppnås på den andre gruppens bekostnad uppstår en gruppkonflikt och beteendet mot de andra blir fientligt. Då tjänar en konkurrensattityd bäst och leder till att man som individ framställer den egna gruppen som mer framgångsrik och bättre än andra. Syftet av att göra så är att få medlemmarna att förhålla sig positivt till varandra och på så sätt stärka individens personliga identitet som i sin tur stärker gruppens sammanhållning och moral (Helkama et al 2000 sid. 261). Genom att höja upp det egna laget och beskriva att i deras klubb finns det saker som andra föreningar saknar eller inte har lika mycket av, hjälper det till att stärka lagets sammanhållning och positiva identitet för att nå deras mål. Helkama et al (2000) menar dock att om gruppernas mål kan uppnås genom att hjälpa varandra kan det istället födras ett beteende som är samarbetsvilligt och vänligt mot andra grupper, och om denna attityd är ömsesidig ökar sannolikheten för att grupperna skall uppnå ett positivt resultat. Sett ur ett tävlingsperspektiv kan vi förstå det på så sätt att Blå IF har en tanke om hur de på ett bättre sätt kan uppnå deras målsättning att vinna serien. Detta genom tron på att mångfald inom Blå IF kan stärka laget både på och utanför planen. Laget blir på så sätt mer komplett och består av fler kvalitéer än om laget endast hade bestått av spelare med en och samma nationalitet. Kim lyfte fram denna tanke på ett väldigt konkret sätt och menade att mångfalden som finns i deras lag idag är det som gjort klubben till vad den är och satt Blå IF på kartan. Han menade att för att kunna satsa fotbollsmässigt i en klubb krävs det

att man tar till vara på alla kvalitéer som finns, till exempel genom att blanda nationaliteter i ett lag. Kim berättade att just detta skedde i Blå IF när föreningen kom till insikt att de inte kunde hålla fast vid sin grundtanke om att endast ha spelare från Balkan, om de ville avancera i seriesystemet. När klubben öppnade upp och välkomnade alla, oavsett nationalitet, började det hända saker som fört klubben till spel i högre divisioner enligt Kim.

Vi vill lyfta ämnet utanför fotbollen och få fram hur spelarna definierade sig gällande nationell tillhörighet och på vilket sätt de gjorde det på. Vi finner att det är relevant med tanke på att begrepp som invandrare, utländsk, svensk och mångfald har haft stor del i analysen hittills. Genom samtalen kom vi fram till att Isac, Johan, Kim, Walle och Nori är födda utomlands men att de är uppväxta och levt större delen av livet i Sverige. Medan Imed och Radek är födda i Sverige men av två utländska föräldrar. Hur respondenterna såg och beskrev sig själva gällande identitet i förhållande till ett land såg olika ut. Här följer ett par exempel på hur några av dem beskrev sig. Endast Isac av samtliga respondenter såg sig att inte vara svensk. Detta på grund av att han är född i Balkan och då räcker det inte med att vara svensk medborgare, som han själv är, för att han enligt sin egen uppfattning ska se sig själv eller någon annan som svensk. Som tidigare nämnt är social kategorisering och jämförelser ett sätt att utvärdera ens egen identitet inom social identitetsteori. Isac kategoriserar upp personer från Balkan och Sverige i olika grupper beroende på vart de är födda och inte utefter vart deras föräldrar kommer ifrån. Isac beskriver sedan skillnader mellan de två grupperna och vilka av dessa skillnader som han själv inte känner igen sig i, för att på så vis beskriva vem han faktiskt är (Tajfel, 1978 sid. 66-67). Kim såg sig själv som svensk för att han levt nästan hela sitt liv i Sverige och att språket har en stor roll i det. Kim menade att då han talar svenska bättre än det språk de talar i hans ursprungsland så gör det honom till svensk. Enligt Helkama et al (2000 sid. 268) kan språk vara ett medel för att göra en distinkt särskiljning mellan grupper likväl som det kan sammanföra. Språket kan även hjälpa en individ att identifiera sig med andra människor eller grupper vilket Kim gör i detta fall när han identifierar sig som svensk (ibid). Imed som är född i Sverige uppfattade sig själv som svensk om han hade behövt säga det ena eller det andra. Han såg sig ändå inte som helsvensk då han växt upp i en familj som har en kultur och traditioner från mellanöstern. Därmed har han växt upp med en utländsk kultur i hemmet och den svenska ute i samhället såsom på fritiden och skolan. På så sätt upplever Imed att även om han är svensk så är han det inte helt och hållet. Radek såg sig själv som svensk och menade att hur man betar sig och sättet man är på är en del av vem man är gällande nationell tillhörighet. För Radek är det

viktigt att förmedla till samhället att han är svensk oavsett om andra accepterar honom som det eller inte. Han påpekade att det inte är hans utseende som avgör, snarare är det hans handlingar, beteende och inställning gentemot landet och dess samhälle som ska avgöra huruvida han är svensk eller inte:

”Jag har alltid blivit accepterad som invandrare, men som svensk har det hänt att jag inte har blivit bemött som en svensk. Alla godkänner mig inte, jag själv känner mig så men det är inte säkert att samhället ser mig på det viset. Och det är det jag försöker förmedla, jag är född här, jag är svensk. Jag är som er, om det skulle ske ett krig, alltså jag har gjort militärtjänstgöring här, det är Sverige jag försvarar i så fall...” (Radek)

I detta avsnitt berörs hur mångfalden i laget som spelarna kan relatera och identifiera sig med, gör att de finner tillhörighet, samhörighet och gemenskap. Det har även andra effekter, nämligen att genom de olika kulturer som varje individ bringar in i laget kan de lära sig av varandras kunskaper och erfarenheter som de sedan får nytta av på fotbollsplanen. I avsnittet lyfts de skillnader som respondenterna ser mellan utländska och svenska fotbollsspelare. Avslutningsvis analyserades vilka länder de intervjuade identifierar sig med och på vilket sätt.

9 Återkoppling till frågeställningar

- Hur ser spelarnas relation till klubben ut?

Spelarna hamnade i Blå IF till stor del på grund av bekanta, såsom föräldrar, ordförande eller andra spelare, som redan var aktiva i föreningen sedan tidigare. Dessa bekanta drev på för att respondenterna skulle hamna i klubben. Denna drivfaktor fick dem att prova på att träna med laget för att få en uppfattning om de skulle kunna trivas där. Vi fick en uppfattning om att trivseln handlade om två olika faktorer. Den första hade att göra med hur personerna i laget var för att se ifall de skulle ”klicka”, som en av respondenterna benämnde det. Den andra faktorn rörde sig om det fotbollsmässiga, d.v.s. hur kvalitén på spelet var för att säkra sig om att den inte var för låg. Kombinationen av att dessa två faktorer uppfylldes och att de kände

någon som fanns i laget ledde till att spelarna hamnade i Blå IF. Utifrån respondenternas svar uppfattar vi det som att lika mycket som det handlar om att spela fotboll tillsammans så handlar det om att umgås och ha kul ihop. För spelarna har klubben varit en mötesplats där de har träffat både gamla och nya vänner. Vidare visade det sig att bredden av nationaliteter har gjort att respondenterna kunnat relatera till övriga spelare i klubben. Gemenskap har varit ett av de stora teman som drivits i denna studie och genom analysen tolkar vi det som att gemenskapen är en av anledningarna till att de fortsätter och spela i klubben.

- Vilken betydelse har fotboll för spelarna?

Genom studien framkommer det att fotbollen är av stor betydelse för respondenterna. De beskrev att deras liv till stor del bestod av att träna, spela och titta på fotboll. Samtliga påpekade att deras liv kretsade kring fotboll på de sätt att när de själva inte utövade sporten diskuterade de om de senaste händelserna, de kunde även till viss mån anpassa sitt liv efter fotbollen. Fotbollen har även varit av betydelse för spelarna, då de funnit vänner och vunnit nya kunskaper i hur de kan bemöta människor från olika kulturer. Respondenterna uttrycker en glädje över att både få spela fotboll och umgås med sina vänner på samma gång, samt att vara en del av den gemenskapen som finns i laget är av betydelse för dem.

- Hur beskriver spelarna deras nationella identitet i förhållande till det omgivande samhället?

Respondenterna beskriver deras identitet gällande nationell tillhörighet, på olika sätt. Det var endast två av spelarna som inte identifierade sig som svenskar. En av dessa två berättade dock att dennes beteende hade försvenskats. Övriga såg sig själv som svenskar fast i olika grad, det skiftade från att de såg sig själv som svenskar till att de var i ett gränsland mellan två nationaliteter. De som stod i ett gränsland styrdes av situationen för hur de såg på sig själv. Ett exempel som vi nämnt tidigare är när Johan förklarar att det är hur han tror andra ser på honom som avgör hur han väljer att identifiera sig själv. Radek tar även upp en intressant aspekt, han menar på att hans beteende och handlingar bör avgöra om han är svensk, inte hans utseende. De tankarna går in i hur vissa respondenter resonerade kring klubbens namn. Det rörde sig då om att namnet var en tydlig markör för att klubben är en utländsk förening och det kunde skapa fördomar gentemot klubben. De syftade då på att andra kunde tänka att laget och dess spelare är på ett visst sätt och att endast invandrare är

välkomna i Blå IF. Därav var spelarna tydliga med att deras klubb välkomnar alla oavsett nationalitet och att de gärna hade velat se fler svenskar i laget som ett sätt att motverka eventuella fördomar. De menade även att de bör dömas efter hur de agerar och uppträder på plan och inte utefter hur de ser ut eller vad andra tror om dem.

10 Avslutande diskussion

Som tidigare nämnt i analysdelen (sid. 25) resonerade Kim och Johan kring hur lagets sammanhållning påverkas av att laget vinner de flesta matcher de spelar. De hade funderingar kring om spelare skulle byta klubb ifall de istället började förlora sina matcher. En möjlig tolkning, utöver gemenskapen som finns i föreningen, är att lagets framgångar vad gäller vinster och avancemang i seriesystemet kan vara en bidragande faktor till att spelarna fortsätter att spela i laget. På så sätt menar vi att det dras ett likhetstecken mellan spelarnas sociala identitet och att vinna. Detta i den mening att Blå IF ses som ett vinnande lag och det ger en positiv social identitet för spelarna att förhålla sig till. Huruvida och på vilket sätt Blå IF's sammanhållning skulle påverkas om laget började göra sämre ifrån sig vad gäller resultat på fotbollsplan, kan vi inte uttala oss om. Vi finner däremot att det hade varit intressant att undersöka hur en grupps positiva kontra negativa status påverkar individens val av att stanna i gruppen.

En möjlig tolkning utifrån respondenternas utsagor, kring hur de definierar sig gällande nationell tillhörighet, är att en förändring håller på att ske i synen på vem och när man är svensk, men även en förändring i vem som bestämmer detta. Utifrån respondenternas utsagor tolkar vi att en person som har mörk hud och som är född i ett annat land kan se sig som svensk oavsett om andra inte gör det. Spelarnas beskrivning kan ses som ett alternativt sätt att se på den typiske svensken, på det sätt att även traditioner och kulturer från andra länder kan internaliseras i begreppet svensk.

Genom studien har vi uppmärksammat att även fast Blå IF är en förening där majoriteten av spelarna har utländskt bakgrund, anser vi att det inte är en homogen grupp, då de flesta har olika ursprungsländer. I laget finns det en bredd av nationaliteter som skapar en mångfald. Vi

finner detta intressant då Sverige idag börjar bli till ett mångkulturellt samhälle. Innan studien genomfördes hade vi en tanke om att det fanns en motsättning mellan grupperna invandrare och svenskar. Utifrån undersökningen ser vi dock att dessa grupper inte nödvändigtvis behöver stå emot varandra, utan att båda kan integreras inom begreppet mångfald. Studien har lyft fram ett exempel på de positiva egenskaper som mångfald kan medbringa när olika nationaliteter, kulturer, värderingar blandas och kompletterar varandra. Det vi även sett i studien är att i Blå IF handlar det inte om att svenskar ska anpassa sig efter invandrare eller vice versa. Istället strävar klubben efter att ställa alla nationaliteter på en likställd nivå där alla kan bidra till en bättre utveckling. Detta har lett till att det finns en gemenskap i klubben och det har dessutom fodrat framgångar fotbollsmässigt.

När vi ser över studien ställer vi oss kritiska till hur intervjuerna gjordes. Vi hade kunnat ställa mer frågor om vilka problem som finns i klubben och kring sporten fotboll. Detta hade gett er läsare en mer rättvis bild av klubben, då det i alla föreningar finns både framgångar och motgångar. Även fast vi missat denna del så har undersökning lett till en lärdom att vid forskning måste vi ställa oss kritiska till all data som framkommer.

Uppsatsen har lämnat oss med några frågor vi hade funnit varit intressanta att undersöka närmre. Vi skulle vilja ta reda på om det finns likheter och skillnader på hur första och andra generationens invandrare ser på sig själv gällande nationell tillhörighet. Något som även hade varit av intresse att undersöka, är hur personer med etniskt svenskt ursprung väljer att definiera vem som är svensk och vilka kriterier detta skulle innefatta. Dessa funderingar hade vi velat undersöka i ett större sammanhang, det vill säga utanför fotbollens arena.

11 Referenslista

Andersson, T. (2009) ”Immigrant Teams in Sweden and the case of Assyriska FF” *Soccer & Society*, Vol.10, 3 – 4, 398 – 417.

Andersson, T & Carlsson, B. (2009) “Fotboll in Scandinavia: a fusion of welfare policy and the market” *Soccer & Society* Vol. 10, 3 – 4, 299 – 304.

Angelöv, B. & Jonsson, T. (2000) *Introduktion till socialpsykologin* Lund: Studentlitteratur.

Ahrne, G. & Svensson, P. (2011) *Handbok I Kvalitativa Metoder*. Malmö: Liber AB.

Augoustinos, M., Walker, I. & Donaghue, N. (2006) *Social Cognition. An Integrated Introduction*. London: SAGE Publications Ltd.

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder* Malmö: Liber AB.

Charon, J.M. (2010) *Symbolic interactionism* USA: Prentice Hall.

FoU 2003:3 *Etnisk mångfald och integration – visar idrotten vägen?*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

FoU 2010 *Idrott och integration – en statistisk undersökning*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

FoU 2010:4 *Etnisk mångfald inom svensk elitidrott – om förändring över tid och en nulägesanalys*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Fundberg, J. (1996) *Möten på fotbollsplan*. Stockholm: Mångkulturellt centrum.

Fundberg, J., (2000) ”Invandrare och idrott. Om att skapa Kategorier och normalitet”. I Bo G Nilsson, (red): *Idrottens själ*. Stockholm: Nordiska museets Förlag.

Fundberg, J.(2003) *Kom igen, gubbar! Om pojkfotboll och maskuliniteter*. Falun: ScandBook AB.

Fundberg, J. (2004) "Varför gråter man när en flagga hissas?" *Invandrare & Minoritet*, 4, 24-28.

Giddens, A. (2003) *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Helkama, K., & Myllyniemi, R & Liebkind, K. (2000) *Socialpsykologi En Introduktion*. Malmö: Liber AB.

May, T. (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Peterson, T. (2004) "Arena för integration" *Invandrare & Minoritet*, 4, 19-23.

Tajfel, H. (1978). *Differentiation between social groups: studies in the social psychology of intergroup relations*. London: Academic Press.

Trost, J. & Levin, I. (2004) *Att förstå vardagen – med ett symboliskt interaktionistiskt perspektiv* Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet.

Westerberg, S.H. (2003) "Lär av idrotten" *Pockettidningen R*, 3, 4-17.

12 Bilagor

12.1 Informationsblad

Hej,

Jag (Marko Karjalainen) och min klasskamrat (Paulina Sinisalo) jobbar just nu med vår kandidatuppsats. Vi ska skriva om ”svenskhet” men där vi kopplar det till er klubb. Det vi vill göra är att intervjua spelare i klubben med invandrabakgrund och undersöka spelarnas syn på ”svenskhet”. Vidare vill vi kolla på om det finns bakomliggande orsaker varför spelare med invandrabakgrund väljer att spela i en invandrarförening där de flesta spelare just är invandrare. Vad betyder det för er spelare att tillhöra en grupp med invandrare och spela fotboll i Sverige.

Det är i korta drag vad vår undersökning och arbete ska handla om. Vill ni ha mer information så kan ni kontakta oss. De som väljer att ställa upp på intervju kommer att få mer uttömmande information.

Därmed ber vi om er hjälp och söker efter spelare som kan tänka sig att ställa upp på en intervju med oss.

Konkret info om det vi söker:

- 8 spelare som kan ställa upp på intervju som varar i ca 1,5 timma. Men ser gärna fler som kan tänka sig att ställa upp ifall hinder skulle uppkomma.
- Spelare med invandrabakgrund. Det är viktigt för oss att veta ifall ni är första eller andra generationens invandrare då vi ännu inte vet ifall vi vill inrikta oss på en av grupperna eller båda.
- Att ni kan bli intervjuade vecka 46 eller 47. Men för oss vore det allra bästa vecka 46.
- Tid och plats kommer vi överrens om med de som ställer upp på intervju.

För att kontakta oss om mer info eller för att anmäla er för att vara med på en intervju kan ni nå oss på Markos mobil genom att ringa eller skicka SMS. Eller genom att skicka ett mail.

Mobilnummer till Marko: XXX

Mailadress: XXX

Vi vill härmed tacka alla som har läst detta och hoppas att tillräckligt många har möjlighet att ställa upp för oss. Vi tror att detta arbete kommer bli lika intressant för oss som studenter, som för er som spelare och för er klubb.

Med vänlig hälsning // Marko Karjalainen & Paulina Sinisalo

12.2 Intervjuguide

Syfte

Frågorna som vi har kommer att handla om er relation till klubben, fotbollen och det samhället vi lever i. Genom dessa frågor vill vi undersöka hur ni som spelare upplever och förhåller er till det svenska samhället och varför ni valt att spela just er klubb.

Hur informationen kommer att användas

Råmaterialet av intervjuerna (d.v.s. det vi spelar in) kommer endast vi (Marko och Paulina) lyssna på. När vi har lyssnat på intervjuerna kommer vi att sammanställa/citera dem. Detta material kommer vi sedan använda som utgångspunkt för vår analys. Arbetet kommer att läsas av våra kurskamrater, vår handledare och vår examinator. När arbetet sedan är färdigt och examinatorn har godkänt det, så kommer arbetet laddas upp i en offentlig databas på nätet. Intervjuerna kommer att avidentifieras. Vi kommer således ta bort, klubbens namn och era namn i arbetet. Det finns möjlighet för dig att läsa arbetet om du vill.

Bandpelare

Går det bra att vi spelar in intervjun?

Marko – kommer att hålla i intervjun. Medan Paulina kommer att lyssna anteckna och flika in om det är någon fråga hon vill ställa.

För övrigt: Om det är någon fråga du vill ställa, eller om du inte förstår några frågor så säg ifrån. Du kan även avbryta intervjun när du vill.

Intervjufrågor:

Bakgrundsfakta:

Ålder? Var är du född? Hur länge har du bott i Sverige?

Relation till fotbollen

1. Hur länge har du spelat fotboll?
2. Hur kommer det sig att du började spela fotboll?
3. Vilken betydelse har fotbollen för dig?
4. Okej, har du några förebilder inom fotbollen?
5. Hur kommer det sig att den här personen är en förebild för dig?
6. Följer du fotboll och vad följer du då?

Relation till klubben

1. Hur länge har du spelat i Blå IF?
2. Hur trivs du i klubben? (både laget och organisatorisk/styrelsen/ledningen)
3. Om du skulle beskriva klubben/laget för allmänheten, hur skulle du göra det då?
4. Har du spelat i andra klubbar tidigare?
5. Om ja - Hur såg dessa klubbar ut, fanns det likheter och/eller skillnader mellan de klubbarna och er nuvarande?
6. Tror du det finns någon orsak till dessa likheter/skillnader?
7. Vad betyder klubben för dig?
8. Kan du nämna positiva saker om klubben i sig?
9. Vad var det som fick dig att börja spela fotboll i denna klubb?
10. Om du skulle gå till en annan klubb vad skulle du leta efter i en klubb då?
11. Umgås du med andra spelare i laget på fritiden (utanför fotbollen)?
12. Hur skulle du förklara er spelstil? Ser du någon skillnad mellan er spelstil och andra klubbars spelstil i er serie?
13. Finns det saker ni gör som är unika för ert lag?
14. Om du skulle värva en spelare till ert lag, vad skulle du lyfta fram för att locka den spelaren?

Relation till samhället

1. Vad gör du på fritiden? (andra intressen, aktiviteter)
2. Hur ser din umgängeskrets ut? (ålder, var bor dem, kommer ifrån) Något speciellt som är gemensamt bland er eller som utmärker er umgängeskrets?
3. Vad jobbar du med? Umgås du med dina arbetskamrater?
4. Om ja - Finns det någon likhet mellan din umgängeskrets på jobb och i laget?

Heta frågor som ställs utifall de är relevanta och berörs av de intervjuade

1. Har det någon betydelse att klubben består mest av spelare med invandrar bakgrund? (för dig, när ni spelar matcher, på andra sätt?)
2. Jag uppfattade det som att ni vill ha in fler svenskar i laget, när jag var på er lagfest, hur kommer det sig att ni vill det? (**Förtydligande: Vi var inbjudna på en lagfest i klubben sedan tidigare**)
3. Tidigare sa du att du är född i...Ser du dig själv som...(ex svensk)?
Vad är det som gör att du ser dig själv som...? Kan du ge ex?
I din uppfattning, vad är det som gör att någon är svensk?
4. Om du hade varit etnisk svensk fast hade haft samma personlighet. Tror du det hade gjort någon skillnad för dig i samhället (acceptans, möjligheter, umgängeskrets)?

Har du några frågor? Kan vi återkomma om det finns oklarheter?